

Autorský kolektív	5
Predhovor	9
Úvodné slovo	13
Obsah	15
Zoznam použitých skratiek	29

VŠEOBECNÁ ČASŤ

KAPITOLA I.

1. Európa a Európske právo	33
1.1. Pojem Európa	33
1.2. Pojem Európske právo	34

KAPITOLA II.

2. História európskej integrácie	37
2.1. Koncepcia európskej integrácie	37
2.2. Stupne ekonomickej integrácie	41
2.3. Vývoj do roku 1945	42
2.4. Pred-komunitárna Európa (1945-1950)	43
2.5. Vývoj od roku 1950 do Maastrichtu (1992)	44
2.5.1. Schumanova deklarácia	44
2.5.2. Parížska zmluva (1952)	45
2.5.3. Európske obranné spoločenstvo	45
2.5.4. Európske politické spoločenstvo	46
2.5.5. Rímske zmluvy (1957)	46
2.5.6. Európska politická spolupráca.....	47
2.5.7. Jednotný Európsky Akt (1986)	48
2.6. Vývoj v období 1992-2009	49
2.6.1. Maastrichtská zmluva (1991)	49
2.6.2. Amsterdamská zmluva (1997)	51
2.6.3. Zmluva z Nice (2000)	53
2.6.4. Lisabonská zmluva (2009)	54
2.7. Po-lisabonský vývoj 2010 - súčasnosť	58
2.7.1. EÚ a perspektíva ďalšieho rozširovania	58
2.7.1.1. Kandidátske krajiny	59
2.7.1.2. Potenciálne kandidátske krajiny	60
2.8. Slovenská republika a EÚ	61
2.9. Zmluva o rozpočtovej zodpovednosti v EÚ (2012)	62
2.10. Vybrané osobnosti európskej integrácie	64

KAPITOLA III.

3. Európske organizácie	73
3.1. OECD	73
3.1.1. Základná charakteristika	73

3.1.2. Orgány a fungovanie	73
3.2. Rada Európy	74
3.2.1. Základná charakteristika	74
3.2.2. Orgány a fungovanie	74
3.3. Nordická rada	75
3.3.1. Základná charakteristika	75
3.3.2. Orgány a fungovanie	75
3.4. Západoeurópska únia	75
3.4.1. Základná charakteristika	75
3.4.2. Orgány a fungovanie	76
3.5. EFTA	76
3.5.1. Základná charakteristika	72
3.5.2. Orgány a fungovanie	76
3.6. EHP	76
3.6.1. Základná charakteristika	76
3.6.2. Orgány a fungovanie	77
3.7. OBSE	77
3.7.1. Základná charakteristika	77
3.7.2. Orgány a fungovanie	78

KAPITOLA IV.

4. Základy Európskej únie	81
4.1. Povaha Európskej únie	81
4.2. Právna subjektivita EÚ	82
4.2.1. Právna subjektivita podľa medzinárodného práva	82
4.2.2. Právna subjektivita podľa práva EÚ	82
4.2.3. Právna subjektivita podľa čl. 184 Zmluvy Euratom	83
4.3. Hodnoty EÚ	83
4.4. EÚ a jej ciele	83
4.5. Obsah členstva	84
4.5.1. Pristúpenie, vystúpenie, vylúčenie a pozastavenie práv	84
4.5.2. Povinnosť lojality	86
4.6. Občianstvo EÚ	86
4.7. Symboly EÚ	88

KAPITOLA V.

5. Právomoci EÚ	93
5.1. Pojem právomocí v európskom práve	93
5.2. Výlučné právomoci	93
5.3. Zdieľané (nevýlučné) právomoci	94
5.4. Explicitné, implicitné a subsidiárne právomoci	97

KAPITOLA VI.

6. Inštitucionálny systém	99
6.1. Prehľad orgánov EÚ	99
6.2. Európska Rada	99
6.2.1. Pojem a právna úprava	99
6.2.2. Právomoc	99
6.2.3. Zloženie a fungovanie	101
6.3. Európsky Parlament	102
6.3.1. Pojem a právna úprava	102
6.3.2. Právomoc	102
6.3.3. Zloženie a fungovanie	104
6.3.4. Politické skupiny	106
6.4. Rada EÚ	107
6.4.1. Pojem a právna úprava	107
6.4.2. Právomoc	107
6.4.3. Zloženie a fungovanie	109
6.4.4. Výbor stálych zástupcov (COREPER)	109
6.4.5. Rozhodovanie v Rade EÚ	110
6.4.6. Zástupcovia vlád členských štátov v Rade EÚ	111
6.5. Európska Komisia	112
6.5.1. Pojem a právna úprava	112
6.5.2. Právomoc	112
6.5.3. Zloženie a fungovanie	112
6.6. Súdny dvor Európskej únie	114
6.6.1. Pojem a právna úprava	114
6.6.2. Právomoc	115
6.6.3. Zloženie a fungovanie	116
6.7. Všeobecný súd	118
6.7.1. Pojem a právna úprava	118
6.7.2. Právomoc	118
6.7.3. Zloženie a fungovanie	119
6.8. Súd pre verejnú službu	120
6.8.1. Pojem a právna úprava	120
6.8.2. Právomoc	120
6.8.3. Zloženie a fungovanie	121
6.9. Dvor audítorov	122
6.9.1. Pojem a právna úprava	122
6.9.2. Právomoc	122
6.9.3. Zloženie a fungovanie	122
6.10. Európska centrálna banka	123
6.10.1. Pojem a právna úprava	123
6.10.2. Právomoc	123
6.10.3. Zloženie a fungovanie	124
6.11. Európska investičná banka	126

6.11.1. Pojem a právna úprava	126
6.11.2. Právomoc	126
6.11.3. Zloženie a fungovanie	126
6.12. Verejný ochranca práv (Ombudsman)	127
6.12.1. Pojem a právna úprava	127
6.12.2. Právomoc	128
6.12.3. Zloženie a fungovanie	129
6.13. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov	129
6.13.1. Pojem a právna úprava	129
6.13.2. Právomoc	130
6.13.3. Zloženie a fungovanie	130
6.14. Hospodársky a sociálny výbor	130
6.14.1. Pojem a právna úprava	130
6.14.2. Právomoc	131
6.14.3. Zloženie a fungovanie	131
6.15. Výbor regiónov	132
6.15.1. Pojem a právna úprava	132
6.15.2. Právomoc	132
6.15.3. Zloženie a fungovanie	133
6.16. Výbor pre zamestnanosť	134
6.16.1. Pojem a právna úprava	134
6.16.2. Právomoc	134
6.16.3. Zloženie a fungovanie	134

KAPITOLA VII.

7. Financovanie EÚ	137
7.1. Rozpočet EÚ	137
7.2. Viacročný finančný rámec Európskej Únie	138
7.3. Financovanie rozpočtu EÚ	139
7.4. Rozpočtové konanie	141

KAPITOLA VIII.

8. Európsky systém finančného dohľadu	145
8.1. Nová architektúra finančného dohľadu v EÚ	145
8.2. Právny základ orgánov ESFS	147
8.3. Európsky výbor pre systémové riziká	160
8.3.1. Právny rámec ESRB	160
8.3.2. Úlohy a právomoci ESRB	161
8.3.2.1. Varovania a odporúčania	161
8.3.2.2. Konanie iniciujúce vyhláseniu krízového stavu	165
8.3.3. Organizácia ESRB	166
8.4. Európske orgány dohľadu	172
8.4.1. Právny rámec ESAs	173
8.4.2. Úlohy, právomoci a ciele ESAs	174

8.4.2.1. Dohľad nad riadnym uplatňovaním právne záväzných aktov Európskej Únie	177
8.4.2.2. Opatrenia v krízových situáciách	180
8.4.2.3. Riešenie cezhraničných sporov medzi národnými orgánmi dohľadu	183
8.4.2.4. Niektoré spoločné ustanovenia k vybraným individuálnym rozhodnutiam ESAs	187
8.4.3. Organizácia Európskych orgánov dohľadu	189
8.5. Spoločný výbor Európskych orgánov dohľadu	194

KAPITOLA IX.

9. Interinštitucionálne pomocné orgány a agentúry	199
9.1. Úrad pre vydávanie úradných publikácií	199
9.2. Európsky úrad pre výber pracovníkov (EPSO)	199
9.3. Európsky štatistický úrad (EUROSTAT)	200
9.4. Európsky úrad boja proti podvodom (OLAF)	200
9.5. Agentúra spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky	200
9.6. Európsky inštitút pre bezpečnostné štúdie (ISS)	201
9.7. Európska obranná agentúra (EDA)	201
9.8. Satelitné stredisko Európskej únie (EUSC)	201
9.9. Európska policajná akadémia (CEPOL)	202
9.10. Európsky policajný úrad (EUROPOL)	202
9.11. Jednotka pre súdnu spoluprácu Európskej únie (EUROJUST)	203
9.12. Výkonná agentúra Európskej rady pre výskum (Výkonná agentúra ERV)	203
9.13. Výkonná agentúra pre transeurópsku dopravnú sieť (TEN-T EA)	203
9.14. Výkonná agentúra pre výskum (REA)	204
9.15. Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálnu oblasť a kultúru (EACEA)	204
9.16. Výkonná agentúra pre zdravie a spotrebiteľov (EAHC)	204
9.17. Výkonný orgán pre konkurencieschopnosť a inovácie (EACI)	205
9.18. Agentúra Euratom pre zásobovanie (ESA)	205
9.19. Jadrová syntéza pre energiu – Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy (Fusion for Energy)	205
9.20. Agentúra pre kontrolu rybného hospodárstva (AKHR)	206
9.21. Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA)	206
9.22. Európska agentúra pre bezpečnosť letectva (EASA)	207
9.23. Európska agentúra pre bezpečnosť sietí a informácií (ENISA)	207
9.24. Európska agentúra pre chemické látky (ECHA)	207
9.25. Európska agentúra pre lieky (EMA)	208
9.26. Agentúra pre správu operatívnej spolupráce pri vonkajších hraniciach (FRONTEX)	208
9.27. Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA)	209

9.28. Európska environmentálna agentúra (EEA)	209
9.29. Európska nadácia pre odborné vzdelávanie (ETF)	210
9.30. Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (EUROFOUND)	210
9.31. Európska námorná bezpečnostná agentúra (EMSA)	211
9.32. Európska železničná agentúra (ERA)	211
9.33. Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA)	211
9.34. Európske stredisko na prevenciu a boj s nakaľivými chorobami (ECDC)	212
9.35. Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop)	212
9.36. Úrad pre dohľad nad európskymi globálnymi navigačnými satelitnými systémami (GSA).....	213
9.37. Európsky inštitút pre rovnosť pohlaví (EGI)	213
9.38. Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA)	213
9.39. Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie (CdT)	214
9.40. Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM)	215
9.41. Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín (CPVO)	215

KAPITOLA X.

10. Pramene a tvorba európskeho práva	217
10.1. Prehľad a hierarchia prameňov európskeho práva	217
10.2. Primárne právo EÚ	218
10.2.1. Proces prijímania a revízie primárneho práva.....	219
10.3. Nepísané pramene práva	222
10.4. Medzinárodné dohody	223
10.5. Sekundárne právo EÚ	226
10.5.1. Tzv. Nomenklatúrne pramene sekundárneho práva (záväzné a nezáväzné akty Únie)	226
10.5.1.1. Záväzné akty Únie	227
10.5.1.1.1. Nariadenia	227
10.5.1.1.2. Smernice	228
10.5.1.1.3. Rozhodnutia	231
10.5.1.2. Nezáväzné akty Únie	232
10.5.1.2.1. Odporúčania a stanoviská	232
10.5.1.2.2. Ďalšie nezáväzné akty	232
10.5.2. Proces prijímania a revízie sekundárneho práva Únie	233
10.6. Terciálne právo EÚ	235
10.7. Platnosť, záväznosť a účinnosť prameňov práva EÚ	235
10.8. Náležitosti právnych aktov	236

KAPITOLA XI.

11. Zásady práva EÚ	239
11.1. Zásada subsidiarity a proporcionality (primeranosti)	239
11.2. Zásada právnej istoty	241
11.3. Zásada ochrany legitímnych očakávaní	242
11.4. Zásada zákazu diskriminácie	243
11.5. Zásada ne bis in idem	246
11.6. Zásada opatrnosti	248
11.7. Zásada dobrej viery	249

KAPITOLA XII.

12. Ochrana základných práv v EÚ	251
12.1. EÚ a základné práva	251
12.2. Charta základných práv Európskej Únie	252
12.3. Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd	255
12.4. Pojem právneho štátu (rule of law) v práve Únie	255

KAPITOLA XIII.

13. Vlastnosti únieového práva	259
13.1. Zásada prednosti práva Únie	259
13.2. Bezprostredná aplikovateľnosť práva Únie	262
13.3. Priamy účinok práva Únie	263
13.4. Nepriamy účinok práva Únie	266
13.5. Zodpovednosť členského štátu a Únie za škodu	266

KAPITOLA XIV.

14. Konanie pred súdmi únie (všeobecne)	
a zásady konania pred súdmi	273
14.1. Všeobecne	273
14.2. Zásady konania pred súdmi Únie	276
14.2.1. Dispozičná zásada	276
14.2.2. Prejednávacia zásada a vyšetrovacia zásada	277
14.2.3. Zásada koncentrácie	277
14.2.4. Zásada ústnosti a priamosti	277
14.2.5. Zásada verejnosti	278
14.2.6. Zásada riadneho konania (fair trial)	278

KAPITOLA XV.

15. Jednotlivé druhy konania	281
15.1. Konanie o porušení zmluvy	281
15.2. Konanie o žalobe na neplatnosť	283
15.3. Adhézna námietka protiprávnosti	286
15.4. Konanie o nečinnosti	286
15.5. Konanie o predbežnej otázke	287

15.6. Konanie o náhrade škody	289
15.7. Konanie v zamestnaneckých veciach	291
15.8. Medzinárodná arbitráž	291
15.9. Žaloba na neaplikovateľnosť aktu podľa čl. 277 ZFEÚ	292
15.10. Žaloby z bankového sektoru	292
15.11. Konanie o posudku	293

OSOBITNÁ ČASŤ

KAPITOLA XVI.

16. Základy vnútorného trhu	297
16.1. Vývoj, pojem, význam a cieľ vnútorného trhu EÚ	297
16.2. Obrátená diskriminácia	298

KAPITOLA XVII.

17. Voľný pohyb tovaru	301
17.1. Voľný pohyb tovaru a colná únia	301
17.2. Vecná pôsobnosť (pojem tovaru)	301
17.3. Územná pôsobnosť (colné územie)	302
17.4. Tarifné (fiškálne) prekážky	303
17.4.1. Opatrenia s rovnocenným účinkom k clám (ORUC)	304
17.4.2. Zákaz diskriminačného zdanenia	304
17.5. Kvantitatívne prekážky	305
17.5.1. Opatrenia s účinkom kvantitatívnym obmedzením (ORUKO)	305
17.5.2. Výnimky zo zákazu ORUKO	308
17.6. Technická normalizácia	311
17.6.1. Technická harmonizácia	312
17.6.1.1. Nový prístup a odvetvový prístup	312
17.6.1.2. Obchodné prekážky	313

KAPITOLA XVIII.

18. Voľný pohyb osôb	317
18.1. Pojem, význam a právna úprava voľného pohybu osôb	317
18.1.1. Osobná pôsobnosť (beneficienti)	317
18.1.2. Vecná pôsobnosť	318
18.2. Prípustné obmedzenia voľného pohybu osôb	321

KAPITOLA XIX.

19. Voľný pohyb pracovníkov	325
19.1. Osobná pôsobnosť (beneficienti)	325
19.1.1. Pojem pracovníka	325
19.1.2. Rodinní príslušníci	328
19.2. Právo prístupu k zamestnaniu	329
19.2.1. Zákaz diskriminácie v zamestnaní	330

19.3. Sociálna politika v EÚ	332
19.4. Voľný pohyb pracovníkov a jeho výnimky	333

KAPITOLA XX.

20. Sloboda podnikania (usadzovania)	337
20.1. Pojem a obsah slobody usadzovania v práve EÚ	337
20.2. Výnimky zo slobody usadzovania	338
20.3. Osobná pôsobnosť (beneficienti)	338
20.3.1. Fyzické a právnické osoby	338
20.4. Vzájomné uznávanie diplomov a sloboda výkonu právnych služieb	339
20.5. Usadzovanie právnických osôb	341
20.5.1. Inkorporačná teória a teória skutočného sídla	342
20.5.2. Relevantné rozsudky SDEÚ k slobode usadiť sa	343
20.5.3. Harmonizácia práva obchodných spoločností	348
20.5.4. Formy obchodných spoločností v práve EÚ	349
20.6. Prekážky pri slobode usadzovania	354

KAPITOLA XXI.

21. Voľný pohyb služieb	359
21.1. Pojem a právna úprava voľného pohybu služieb	359
21.1.1. Osobná pôsobnosť (beneficienti)	360
21.1.2. Prekážky voľného pohybu služieb	361
21.2. Výnimky zo zákazu obmedzovania voľného pohybu služieb	361
21.3. Liberalizácia finančných služieb	362

KAPITOLA XXII.

22. Právny rámec regulácie činnosti finančných inštitúcií	365
22.1. Vývoj systému právneho rámca regulácie činnosti finančných inštitúcií právnymi aktmi EÚ	365
22.2. Technické predpisy podľa ESFS	378
22.2.1. Delegované akty	380
22.2.2. Regulačné technické predpisy	381
22.2.3. Vykonávacie akty	386
22.2.4. Vykonávacie technické predpisy	388
22.3. Právne nezáväzné predpisy prijímané prostredníctvom ESAs	391

KAPITOLA XXIII.

23. Voľný pohyb kapitálu	395
23.1. Pojem a právna úprava voľného pohybu kapitálu	395
23.1.1. Vzťah k iným základným slobodám	396
23.1.2. Rozdiel medzi kapitálom a bežnými platbami	397
23.2. Zákaz obmedzenia voľného pohybu kapitálu	398
23.3. Výnimky zo zásady voľného pohybu kapitálu	399

KAPITOLA XXIV.

24. Hospodárska a menová únia (HMÚ)	403
24.1. Význam a právna úprava HMÚ	403
24.1.1. História HMÚ	403
24.2. Koordinácia hospodárskych politík členských štátov	407
24.3. Spoločná mena Euro	408
24.4. Európsky menový systém	408
24.5. Inštitúcie HMÚ	409

KAPITOLA XXV.

25. Súťažná politika EÚ	413
25.1. Pojem a význam a právna úprava súťažného práva EÚ	413
25.1.1. Súťažné právo v USA a jeho vplyv na právo EÚ	416
25.2. Pojem podnik	417
25.3. Relevantný trh a jeho súčasti	419
25.4. Dohody narušujúce súťaž	420
25.4.1. Pojem dohody	422
25.4.2. Forma dohody	422
25.4.3. Podstatné obmedzenie súťaže	423
25.4.4. Dopad na obchod medzi členskými štátmi (medzištátna klauzula)	424
25.4.5. Výnimky zo zákazu dohôd narušujúcich súťaž	425
25.5. Dominantné postavenie v práve EÚ	426
25.5.1. Zneužitie dominantného postavenia	428
25.5.1.1. Odmietnutie dodávok	429
25.5.1.2. Cenová diskriminácia	431
25.5.1.3. Junktim	432
25.6. Aplikácia čl. 101 a 102 ZFEÚ v súťažnej politike únie	433
25.6.1. Vzťah medzi Európskou Komisiou a národnými súťažnými orgánmi	435
25.7. Spájanie podnikov	437
25.7.1. Pojem spájania podnikov	438
25.7.2. Procesné pravidlá	439
25.7.3. Právomoci Európskej Komisie	440
25.8. Súťažné pravidlá a povinnosť členských štátov EÚ	442
25.9. Štátny monopol, verejný podnik a súťažné právo	443
25.9.1. Štátny monopol obchodnej povahy	444
25.9.2. Podniky s verejným vplyvom (verejnoprávne podniky)	446
25.10. Štátna pomoc v Európskom práve	447
25.10.1. Pojem a právna úprava štátnych podpôr	447
25.10.2. Štátna pomoc pre malé a stredné podniky	455
25.10.3. Prieskum štátnych podpôr	458
25.10.3.1. Sankcie pri zneužití štátnych podpôr	460
25.10.4. Verejné obstarávanie	462

25.11. Antidumpingové a antisubvenčné právo	465
25.11.1. Pojem, význam a vývoj právnej úpravy dumpingu a subvencií	466
25.11.2. Dumping, subvencia a ich určenie	467

KAPITOLA XXVI.

26. Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti	473
26.1. Kontrola na hraniciach únie, vízová, azylová a prisťahovalecká politika	473
26.1.1. Pravidlá platné pre prekročenie vnútorných hraníc únie	475
26.1.2. Boj s nelegálnou migráciou v EÚ	476
26.1.3. Spoločná vízová politika	477
26.1.4. Spoločná azylová politika	478
26.1.5. Shengenský informačný systém	480
26.2. Súdna spolupráca v občianskoprávných veciach	481
26.2.1. Rozhodné právo, súdna príslušnosť a jej určenie	482
26.2.2. Uznávanie a výkon rozhodnutí v práve EÚ	483
26.3. Súdna spolupráca v trestných veciach	485
26.3.1. Harmonizácia trestného práva na pôde únie	486
26.3.2. Vzájomné uznávanie rozhodnutí justičných orgánov	487
26.3.3. Policajná spolupráca v trestných veciach	489
26.3.3.1. Oblasti spolupráce v trestných veciach	490
26.3.4. Ochrana osobných údajov	491

KAPITOLA XXVII.

27. Prehľad politik EÚ	495
27.1. Vnútorné politiky EÚ (prehľad)	495
27.1.1. Súťažná politika	495
27.1.1.1. Právna úprava	495
27.1.1.2. Pojem a význam	495
27.1.2. Ochrana spotrebiteľa	496
27.1.2.1. Právna úprava	496
27.1.2.2. Pojem a význam	496
27.1.3. Spoločná poľnohospodárska politika a rybolov	496
27.1.3.1. Právna úprava	496
27.1.3.2. Pojem a význam	496
27.1.4. Regionálna politika a štrukturálna politika	497
27.1.4.1. Právna úprava	497
27.1.4.2. Pojem a význam	497
27.1.5. Dopravná politika	498
27.1.5.1. Právna úprava	498
27.1.5.2. Pojem a význam	498
27.1.6. Transeurópske siete	498
27.1.6.1. Právna úprava	498

27.1.6.2. Pojem a význam	498
27.1.7. Hospodárska a menová politika	498
27.1.7.1. Právna úprava	498
27.1.7.2. Pojem a význam	499
27.1.8. Sociálna politika	499
27.1.8.1. Právna úprava	499
27.1.8.2. Pojem a význam	499
27.1.9. Politika zamestnanosti	500
27.1.9.1. Právna úprava	500
27.1.9.2. Pojem a význam	500
27.1.10. Veda a výskum	500
27.1.10.1. Právna úprava	500
27.1.10.2. Pojem a význam	500
27.1.11. Priemysel	501
27.1.11.1. Právna úprava	501
27.1.11.2. Pojem a význam	501
27.1.12. Životné prostredie	502
27.1.12.1. Právna úprava	502
27.1.12.2. Pojem a význam	502
27.1.13. Energetika	503
27.1.13.1. Právna úprava	503
27.1.13.2. Pojem a význam	503
27.1.14. Ochrana zdravia	504
27.1.14.1. Právna úprava	504
27.1.14.2. Pojem a význam	504
27.1.15. Kultúra	504
27.1.15.1. Právna úprava	504
27.1.15.2. Pojem a význam	505
27.1.16. Šport	505
27.1.16.1. Právna úprava	505
27.1.16.2. Pojem a význam	505
27.1.17. Vzdelávanie	506
27.1.17.1. Právna úprava	506
27.1.17.2. Pojem a význam	506
27.1.18. Cestovný ruch	507
27.1.18.1. Právna úprava	507
27.1.18.2. Pojem a význam	507
27.1.19. Civilná obrana	507
27.1.19.1. Právna úprava	507
27.1.19.2. Pojem a význam	507
27.1.20. Administratívna spolupráca	508
27.1.20.1. Právna úprava	508
27.1.20.2. Pojem a význam	508
27.1.21. Priestor slobody, bezpečnosti a práva	509

27.1.21.1. Právna úprava	509
27.1.21.2. Pojem a význam	509
27.2. Spoločné vonkajšie politiky	509
27.2.1. Pojem, ciele a nástroje	509
27.2.2. Vonkajšie právomoci EÚ	510
27.2.2.1. Právna úprava	510
27.2.2.2. Pojem a význam	511
27.2.3. Spoločná obchodná politika únie.....	511
27.2.3.1. Právna úprava	511
27.2.3.2. Pojem a význam	511
27.2.4. Rozvojová spolupráca	512
27.2.4.1. Právna úprava	512
27.2.4.2. Pojem a význam	512
27.2.5. Humanitárna pomoc	513
27.2.5.1. Právna úprava	513
27.2.5.2. Pojem a význam	513
27.2.6. Spolupráca s tretími krajinami	514
27.2.6.1. Právna úprava	514
27.2.6.2. Pojem a význam	514
27.2.7. Európska susedská politika	514
27.2.7.1. Právna úprava	514
27.2.7.2. Pojem a význam	514
27.2.8. Pridružené krajiny	515
27.2.8.1. Právna úprava	515
27.2.8.2. Pojem a význam	515
27.2.9. Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP)	516
27.2.9.1. Ciele a nástroje SZBP	516
27.2.9.2. Orgány a fungovanie SZBP	517
27.2.9.3. Posilnená spolupráca	519
27.2.9.4. Európska bezpečnostná a obranná politika	520

Príloha č. 1 Schumanov projekt spoločnej Európy	525
Príloha č. 2 Ukraine – EU relations	541